

תפארת רפאל

מיסודו של הראשון לציון מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

עלון תורה והלכה לכל בני המשפחה

יוצא לאור ע"י תלמוד תורה ומפעלי חסד
"תפארת רפאל" ע"ש רבי רפאל זביוני בן פינחס זצ"ל
ע"ש מו"ר שרה זביוני בת דינה ע"ה
נוסדו בשנת תשכ"ז (1967) בתל אביב

פְּרָשֶׁת: לֶךְ-לֶךְ

עֲלוֹן מִס': 1,934 | תשפ"ג

ליקט וערך: הרב רפאל זביוני שליט"א
רב בק"ק "תפארת רפאל" תל-אביב

העלון נוסד בשנת תשמ"ה (1985)
בידי הרב שלמה זביוני שליט"א

אַמוּנָה וּבְטַחּוֹן! - יֵשׁ לְדַעַת שֶׁהַכֹּל מֵאֵל!

לפני כשבעים שנה היה הדבר. בעיירה לובן שברוסיה כיהן רב צעיר, תחת עינו הפקוחה וידו התקיפה של המשטר הקומוניסטי העריץ. כשהשלטונות הפסיקו את עבודתו של השוחט המקומי למד הרב לשחוט, והחל לשחוט עבור בני העיר. כשהשלטונות סגרו את המקווה, מצא דרך להכשיר את בריכת השחיה המקומית כמקווה טהרה ושיכנע את השלטונות, שלא ידעו על כך, לייחד שעות לרחצה נפרדת. אבל הרדיפות הלכו וגברו, משכורותו עוקלה, משפחתו גורשה מן הדירה, הוא נעצר שוב ושוב לחקירות טורדניות.

הגירוש לאיזור סיביר שברוסיה הידוע כמקום מקפיא הקשה מאוד לשרוד בו, הפך לעניין של זמן. לא הייתה עוד ברירה. שערי ארץ ישראל היו חסומים, בשתדלנות קדחתנית הושגה אשרה לארצות הברית, שם התקבל בזרועות פתוחות, אך בידיים ריקות... מעטות היו הישיבות, ומצבן בשפל המדרגה. אחד משוחרי טובתו דחק בו להסכים להיות משגיח כשרות בבית המטבחים, שאם לא כן, הזהיר, צפוי הרב לרעב, פשוטו כמשמעו.

"אחכה עוד קצת", השיב הרב, הגאון רבי משה פיינשטיין, "אולי יזדמן לי מקום תורה". והוא הוזמן להיות ראש ישיבת "תפארת ירושלים" בניו יורק, תפקיד אותו מילא כיוכל שנים. משם היה בין מניחי היסודות למהפך הגדול של פריחת התורה באמריקה, והיה פוסק הדור ולדמות נערצת. רק לחשוב מה היה, אילו ניאות להיות משגיח כשרות אלמוני... לימים, אמר למקורביו: "היודעים אתם מה ההבדל בינינו לבין... אברהם אבינו?" תמחו לשאלה, ותמחו עוד יותר לשמע התשובה: "למעשה, אין כל הבדל..."

כשראה את תמיהתם, הסביר: "אברהם אבינו שמע את קול ה' המצוה עליו: 'לֶךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּמְמוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ'. והלך בדבר ה' לארץ לא נודעת, ואף אני עשיתי כן. ולא אני בלבד, אלא מאות אלפי יהודים היגרו לכאן. ואני מאמין באמונה שלמה שהגענו לכאן בדבר ה', ופסוק מפורש הוא: 'מה' מצעדי גבר כוננו', אלא מאי, ההבדל בינינו אחד הוא: אברהם אבינו ידע מראש שזה רצון ה', אנו, כסבורים היינו שפועלים אנו מיוזמתנו. רק לאחר מעשה, במבט לאחור, מבינים אנו שהיה זה רצון ה'..."

בכך הסביר את דברי רש"י על הפסוק "וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהִים" (במדבר ז, פט). שהקדוש ברוך הוא דיבר כביכול בינו לבין עצמו, ומשה רבינו שמע. כך פועלים אנו בעולם, ובדיעבד מתברר "שהכל נהיה בדברו", והוא יתברך "עשה עושה ויעשה לכל המעשים".

בגמרא נאמר, כי בת הקול מכריזה על "בית פלוני לפלוני, שדה פלונית לפלוני", ואין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו כמלוא נימה (יומא לח:), ועליו להיות שמח בחלקו, כי זה החלק הקצוב לו, וכל באי עולם אין בכוחם לגרוע מחלקו, וכל מאמציו לא יועילו להוסיף עליו!

הדברים משרים אמונה וביטחון במישור האישי, ועל אחת כמה וכמה במישור הכללי, שהרי אין ספק כי מלינו יהודים נקבצו ובאו לנחלת אבות, לארץ הקודש, בהכוונה ממרום, אין ספק כי הארץ הנבנית, הדרכים הנסללות, הפריצה הטכנולוגית - הכל מכוון לתכלית אחת, הכל מכוון לרגע הגדול בו ייתקעו בשופר גדול לחירותנו, בו יפציע אור גאולתנו, בו נכון יהיה בית ה' בראש ההרים והיתה לה' המלוכה!

ויאמר ה' אל אברהם לך-לך מארצה (ב, א) - "לך-לך" בגימטריא 100, ה' רמז לאברהם כשיהיה בן "מאה" שנה יולד לו בן, עוד רמז שיהיה בארץ כנען מאה שנה. (בעל הטורים).

וילך אתו לוט ואברהם בן-חמש שנים ושבעים שנה (ב, ד) - מדוע כתוב גיל אברהם? אלא ידוע ההבדל בין "אתו" לבין "עמו" - באותה הדרך ולאותה המטרה. "אתו" - לא באותה המטרה, לוט הלך עם אברהם באותה דרך אבל לא באותה מטרה, כל מחשבותיו של לוט היו נתונות לכספו וזהבו של אברהם, שהרי אברהם יירש את כל ארץ כנען, ומאחר שאברהם כבר בן 75 שנה ואין לו ילדים יירש אותו. משום כך מציינת התורה את גילו של אברהם ללמדנו מה היה בלבו של לוט. (רבי זלמן סורוצקין).

ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב (ג, ב) - מפרש ה'בן איש חי', שאצל אברהם כל העשירות הייתה למשא כבוד. אבל במצוות, כתוב: "וירץ אברהם" - בקלות ולא בכבדות.

הבט-נא השמימה וספר הכוכבים (טו, ה) - כשם שהכוכבים נראים לעינינו מרחוק כנקודות זעירות בלבד, בשעה שהם עולמות עצומים (כמה מהם עולים בגודלם בהרבה על כדור הארץ) - כך יראו גם היהודים, בעולם הזה יהיה מראיהם עלוב ושפל, אולם בשמים יהיו עצומים ורבים ויהוו את היסוד של כל הבריאה. (מרח הבעש"ט זי"ע)

ודור רביעי ישוּבו הנה (טז, טז) - "דור" בגימטריא 210, רמז שכעבור 210 שנות שעבוד ישוּבו לארץ כנען. (בעל הטורים)
עם ישראל וארץ ישראל הם כמו סיר ומכסה. אין האחד שלם בלי השני, ורק כששניהם מחוברים יחדיו יש כאן דבר שלם (המגיד מקוז'ניץ)

שָׁבוּן
מעלת הארץ - יהודי עשיר מרוזין נסע לבקר בארץ ישראל. בשוּבו, נכנס אל רבי ישראל מרוזין והביע את אכזבתו שלא חש את ייחודה של הארץ. אמר לו הצדיק: "יהודי עשיר חיפש חתן מעולה בעבור בתו, ולבסוף לא מצא חתן כלבבו ושידך אותה עם חייט פשוט. לפני החתונה אמר לבתו להתקטש, כדי שתמצא חן בעיני בעלה. אמרה לו בתו: בשביל החייט שלי אני יפה למדיי כמות שאני... "אף ארץ ישראל כך", סיים הצדיק. "היא מתקשטת ומתגלה במלוא הדרה לפני מי שיוּדע להעריך את רום ערכה, אבל לפני אנשים חומריים - היא נראית ארץ ככל הארצות".

מושגים ביהדות

חֶשׂוֹן

בט' בחשוון ה'פ"ח (1327), נסתלק רבנו אשר ב"ר יחיאל, הרא"ש. במהלך חייו נאלץ הרא"ש להגר לספרד, ולמרות היותו אשכנזי הוא מונה לראש ישיבה ב'טולדו' והוכר כגדול הדור. פסקיו משמשים כאחד היסודות של ה'שולחן ערוך'.
בי"א בחשוון ב'ר"ח, נסתלקה רחל אמנו ע"ה בעת לידת בנימין בן יעקב. היא נטמנה על אם הדרך, בדרכה לאפרת. על דעת רוב, קבורתה במקום הקרוי 'קבר רחל' הנמצא סמוך ל'בית לחם' של היום וישנן עדויות של למעלה מ-1,700 שנה על כך. אולם על פי אזכור מקום קברה בספרי הנביאים, "קברת רחל בגבול בנימין, בצלצח" (שמואל א י') מקום קבורתה נמצא בקבר בני ישראל אשר בנחלת שבט בנימין מצפון לירושלים, באזור בנימין של ימינו. וסתירה זו הובאה כבר במדרש בראשית רבה.

סיפור השבוע

דוגמא לזיכוי הרבים!

גדול היה אברהם אבינו עליו השלום, ועם כל זאת לא לעצמו דאג, אלא פעל להכניס רבים תחת כנפי השכינה, לזכותם בידיעת האמת, ולהנחילם חיי אורה. גדול היה מורנו רבי יהודה צדקה זצ"ל, גאון וצדיק, למד ולימד בישיבת "פורת יוסף" המעטירה שבראשה עמד. ועם כל זאת פעל לזכות עוד ועוד, דרש דרשות לקירוב רחוקים, והשיב רבים מעוון. פעם הגיע בחור עני מבגדד, בן להורים עניים, ונפשו חשקה בתורה. בא לפני מורינו רבי יהודה צדקה, ואמר: "חייב אני לפרנס את הורי, בדין היה שאצא לעבוד, אבל אני רוצה כל כך ללמוד תורה אם תיתן לי הקצבה דלה, אפרנס בה את הורי העניים כדי חיהם, ואקדיש חיי לתורה הקדושה!" התרגש רבי יהודה למסירות נפש זו, אך מה יעשה, וקופת הישיבה ריקה, אין איפוא לקבל תלמיד נוסף. בכל זאת, כינס את וועד פרנסי הישיבה והביא בפניהם את עניינו של התלמיד, אמרו: "מצטערים, קשים הזמנים, ואין ביכלתנו להענות לבקשה, אין תקציב". קם ואמר: "אם כן, קזוז ממשכורת - ותקבלוהו!" שמע הרב בן ציון חזן זצ"ל, מחברי הוועד, קם גם הוא, ואמר: "חצי - ממשכורתו, וחצי - משכרתי!" הסכימו, והבחור התקבל, הוא לא ידע על הקרבתו של ראש הישיבה למען קבלתו, אבל עזה הייתה התקשרותו לתורה, מתמדת הייתה שקידתו וברוכים היו כשרונותיו, והוא עלה מעלה מעלה במעלות התורה עד שהיה למורה הוראות בישראל. והיה ראש הישיבה שמח בו שמחה גדולה, באמרו: זה המיקח הטוב ביותר שעשיתי מעודי - טוב לי תורת פיך מאלפי זהב ונכסף".

השבוע יצויין יום פטירת הרב יהודה יהושע חיים צדקה שהיה ראש ישיבת "פורת יוסף", ומייסדיה של רשת "מעייני החינוך התורני". נפטר ב-יב' חשוון תשנ"ב (1991) ונטמן בבית העלמין 'סנהדריה' בירושלים. זיע"א

יוסיף חֶכְמָה

היכן נמצא העושר?!

"לֶךְ לֶךְ מֵאַרְצְךָ" (יב, א) - פעמים יש ורוצה אדם לצאת מארצו, בכדי שיוכל להרוויח כסף רב ולהתעשר. בילקוט שמעוני מובא סיפור: על תלמידו של רבי שמעון בר יוחאי, שיצא לחוץ לארץ, וחזר לאחר זמן עשיר גדול. נתקנאו בו חבריו. הרגיש רשב"י בדבר, וביקש מהם לבוא עימו. הלכו עימו לבקעה אחת ליד מירון. עמד שם רשב"י והתפלל: "בקעה, בקעה, התמלאי דינרי זהב!". מיד נתמלאה הבקעה כולה בדינרי זהב נוצצים. הביטו התלמידים בפליאה. אמר להם רשב"י, כל הרוצה ליטול, יבוא ויטול. אך שידע נא, כי נוטל הוא בזה מחלקו השמור לו לעולם הבא. כששמעו כך התלמידים, הניחו ידם ולא נטלו מאומה!

מפניני מֶרֶן הגר"ע יוסף זצוק"ל

עוד מאמין אחד...

הובא בשם מֶרֶן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל מהי מעלתה של 'קירוב לבבות': מסופר במדרש, פעם אחת אירח אברהם אבינו עובר אורח זקן בן תשעים שנה, ולאחר שאכל ושתה עמו סעודת מלכים, אמר לו אברהם: "עליך להודות לבורא עולם על האכילה...". אך הזקן לקח את הפסל שהיה בכיסו ונישקו בחיבה. החל אברהם לשכנעו במתק פיו ולהוכיח לו בהרחבה, שיש בורא לעולם ותיבל דבריו בסיפורים ומשלים משכנעים במשך שש שעות רצופות, ולבסוף שוב לקח הזקן את הפסל ונשקו. מה עשה אברהם?, אמר לו לזקן שילך לו לדרכו לשלום, וכך נפרדו השניים. מיד נגלה אליו הקב"ה במראה הנבואה ואמר לו: "אברהם אוהבי, תשעים שנה תמימות היה לי סבלנות לחכות לזקן זה, אולי ישנה את דרכו לטובה, ואתה אין לך סבלנות ליותר ממש שעות?!..." מיד רץ אברהם לקראת הזקן ואמר לו לסור לביתו, כי עתה עת ערב, ויש חיות טרף מסביב, וכך אירח אותו באדיבות ללינה. למחרת בבוקר לאחר שהאכילו והשקהו, שוב ניסה לפקוח את עיני שכלו של הזקן. ואכן לאחר כמה שעות של שכנוע, קם הזקן וזרק את הפסל לארץ וניפצו לרסיסים, וכך התווסף עוד מאמין בבורא העולם... ולא בחינם אמרו חכמינו (תוספתא הוריות ב' ז'): "כל המכניס בריה אחת תחת כנפי השכינה מעליו עליו כאילו יצרו ורקמו והביאו לעולם..."

יוסיף דַעַת

כל הצומות בפסוק אחד

"יָדַע יָדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם" - פסוק זה מספר על השעבוד של בני ישראל במצרים. ואמרו חכמים, כי בפסוק זה רמוזים כל 6 התעניות הקבועות בשנה: יָדַע - רמז לצום י' טבת. תַדַע - רמז ל-תענית אסתר ולתשעה באב. כִּי - רמז ליום הכיפורים שחל ב-י' תשרי. גֵר - רמז לצום גדליה החל ב-ג' תשרי. יִהְיֶה זְרַעְךָ - רמז ל-י"ו תמוז.

אזכרה רבתי למֶרֶן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל ע"י מוסדותנו

כבכל שנה במוסדותנו "תפארת רפאל" ערכנו גם השנה ברוב עם את ההילולה והאזכרה לעילוי נשמת פאר הדור והדרו הראשון לציון מֶרֶן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל במלאות 9 שנים לפטירתו, בהשתתפות: רבני האזור ומגידי השיעורים, כמו כן הגיעו ראש כולל "תפארת רפאל" בפתח תקווה הרב יוסף דוד צרפתי שליט"א, מזכה הרבים לעולי צרפת' הרב דן צרפתי שליט"א, ראש כוללי ערב "תפארת רפאל" הרב רפאל מאיר זביחי שליט"א, תלמידו חביבו של מֶרֶן עשרות בשנים רב עדת "עולי משהד" בישראל ורב קהילת "תפארת רפאל" הרב שלמה זביחי שליט"א ששימש את מֶרֶן זצ"ל מלפני יובל שנים, ואישי ציבור. האזכרה נמשכה עד אחרי חצות הלילה, ברוב פאר והדר ובסעודה חגיגית, כשזמרים וחזנים מנעימים את הערב הקדוש. בחצות הלילה התקיים מעמד טקס הדלקת הנר המרכזי לעילוי נשמתו הטהורה של מֶרֶן זצ"ל בהתרגשות גדולה של כל המשתתפים. זיע"א

אימרת השבוע

יסוד האושר הוא: אהבת האמת בשכל, אהבת היושר בחיים, אהבת היופי ברגש, אהבת הטוב במעשה. (הרא"ה קוק)

מדור ההלכה על פי הראשון לציון הגאון
מזן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ס

עֵשֶׂה לְךָ רַב

הלכות כוונת הברכות

- א. יכוין בברכות פירוש המילים, וכשיזכיר שם ה' יכוין פירוש קריאתו באדנות שהוא אדון הכל. ויכוין בכתיבתו ביו"ד ה"א שהיה הווה ויהיה, ובהזכירו אלוקים יכוין שהוא תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם. ובהזכירו אלהינו יכוין שהוא אלוה שלנו שהוא תקיף ובעל היכולת. ובפרט יש לכוין כן בברכת אבות שבשמונה עשרה, ובהזכרת שם ה' שבפסוק שמע ישראל.
- ב. יש מי שאומר שיכול אדם להתנות בכל בוקר, שבכל פעם שיזכיר במשך היום שם ה', יהיה על פי הכוונה הנ"ל. ולכתחלה ראוי לכל אחד להתאמץ ולכוין בשמות הקודש בעת שמברך, ומתפלל, ובכל פעם שיזכיר שם ה' יכוין, ובפרט בקריאת שמע שחיובה מן התורה. ומכל מקום כיון שענין הכוונה לא נזכר בגמרא, אפשר שיש לסמוך על התנאי הנז', להתנות כן בתחלת היום על כל היום, שכל פעם שמזכיר שם ה' הוא מתכוין שהוא אדון הכל, היה הוה ויהיה. ובמשך היום יכוין בכל פעם רק כוונה כללית, שזהו שמו של רבון העולמים. ומכל מקום בקריאת שמע, ובברכה ראשונה של שמונה עשרה יכוין כפי הדין.
- ג. יש נוהגים לומר "לשם יחוד" לפני כל מצווה שעושים, או קודם לימודם. ואף על פי שהגאון הנודע ביהודה פקפק בזה, מכל מקום אם הדבר מועיל לו לכוין לשם מצוה, נכון שיאמר נוסח לשם יחוד לפני כל מצוה שמקיים. וכל אדם ינהג כפי מה שהוא מכיר את עצמו, שאם מתעורר לכוין במצוה על ידי הברכה, די בזה ואין צריך שיאמר לשם יחוד, אבל אם אמירת לשם יחוד גורמת לו לכוין יותר בעשיית המצוה, ראוי ונכון שיאמר לשם יחוד לפני כל מצוה ומצווה שעושה. יש להזהר בכל הברכות לאומרים בנחת שלא יבלע אותיות, ולברך בשמחה.
- ד. אמרו חז"ל: ההוגה את השם באותיותיו אין לו חלק לעולם הבא. וכתבו הפוסקים והמקובלים, שאף ההוגה שם ה' במילוי אותיותיו, דהיינו שאומר כל אות בפני עצמה, הרי הוא בכלל הוגה את השם באותיותיו. ולכן בנוסח ה"לשם יחוד" שאומרים לפני כל מצוה או תפלה, צריך לומר, ליחדא שם יו"ד ק"י בוא"ו ק"י. ולא להזכיר ח"ו שם הוי"ה. ואמנם כל זה לענין שם הוי"ה, אבל לענין שם אדנו"ת, וכן לענין שם אהי"ה, יש להקל לאומרו באותיותיו. ואף לענין שם הוי"ה נראה שאם אינו מתכוין לשם הוי"ה, יש להקל. ולכן מותר לומר בתפלת שחרית אביי הוה מסדר המערכה, בלא הפסק בין תיבת אביי להוה, אף על פי שנראה כאומר שם הוי"ה. ומכל מקום טוב יותר שיפסיק מעט בין תיבת אביי לתיבת הוה.

הודעה משמחת למתפללי בתי הכנסת והגבאים!
חומש מהודר ביותר עם התפילות ליום השבת
זכינו ובמכון להוצאת ספרים וחקר כתבי יד "תפארת רפאל" של מוסדותנו, הוצאנו לאור ספר חמשת חומשי התורה בכרך אחד מהודר ומפואר, בצירוף ההפטרות לפי כל המנהגים, כולל התפילות ליום השבת בנוסח עדות המזרח ומרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל. סדר אותיות חדש ומדויק, באותיות מאירות עיניים. מודפס על נייר בייבל כרום, כריכה חדשנית ומפוארת. פירוש רש"י ותרגום אונקלוס בניקוד מלא, ועוד פירוש חז"ל על התורה. אף פתחנו ראשי תיבות וציינו מראי מקומות. החומש מעוטר בהמצאות הראשונים לציון שליט"א, בצירוף קונטרס 'ילקוט יוסף' 'דיני ספר תורה' השלם.

ניתן להשיג בטל': 1800-260-260 מחו"ל: 1866-676-8696

תלמוד תורה לבנים
שיעורי תורה ויהדות לכבוד
כולל ובית מדרש
כנסים תורניים
קירוב רחוקים
מכון הוצאת ספרים וחקר כתבי יד
דאגה לרווחת החיילים כצה"ל
עזרה לזנזקיים
הדרכה רוחנית לעולים חדשים
מוקד עולמי לאמירת תהילים
שבועון תורני

הזמנים לפי לוח "אור החיים" המבוסס על פסקי מרן הגר"ע יוסף זצ"ל

ניו יורק	באר שבע	חיפה	תל אביב	ירושלים	
5:30	4:32	4:29	4:29	4:32	כניסת השבת
6:30	5:22	5:20	5:19	5:23	יציאת השבת
7:00	5:58	5:55	5:54	5:59	רבינו תם

עלון השפיע מן הוצאת רפאל על ידי נציגותנו הצדקת
מזרח ארצה ותרומותה און סמכותה עליה
נפטרה ליל י"ג שבט תשע"ד
ולעילוי נשמתו יתברך יתקבל עליו חלקו
בגן עדן מן חלקי אבותינו הנשחטת
נפשותיהם כלי משפחת אבינו יצחק

פרשת השבוע
לך-לך
הפטרה
"למה תאמר"
ישעיה מ'